

266 18.07.2019

429/19.07.2019

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal (b266/12.06.2019), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/3558/19.06.2019 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D552/20.06.2019,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect completarea art.257 - Ultrajul din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul stabilirii pedepsei detențiunii pe viață pentru uciderea unui polițist sau jandarm, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Semnalăm că norma propusă pentru art.257 alin.(5) instituie o reglementare paralelă în raport cu dispoziția din alin.(4) al aceluiași articol, **rămasă nemodificată**. Avem în vedere faptul că alin.(4) face trimitere la faptele prevăzute în alin.(1) - (3), care cuprind și omorul, stabilind o pedeapsă majorată în cazul în care acestea sunt comise asupra unui polițist sau jandarm, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

Pentru acest motiv, este necesar ca prin proiect să se modifice și alin.(4) al art.257, în sensul excluderii exprese a infracțiunii de omor dintre faptele care se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite se majorează cu jumătate.

Pentru corectitudinea reglementării, **titlul proiectului și partea introductivă a articolului unic** trebuie reformulate, astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea art.257 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal

Articol unic. - Articolul 257 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”.

În continuare, cele două intervenții legislative preconizate se vor reda în cuprinsul a două puncte distincte, cu următoarele părți dispozitive:

„1. Alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

„2. După alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin.(5), cu următorul cuprins:”.

Pe cale de consecință, urmează a fi eliminată sintagma:

„Titlul III: Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat

Capitolul I: Infracțiuni contra autorității

După alin.(4) al Art.257: Ultrajul, se introduce un nou alineat, alin.(5), cu următorul cuprins:”.

4. În ceea ce privește soluția legislativă prevăzută în cuprinsul textului propus pentru art.257 alin.(5), precizăm că stabilirea limitelor pedepselor pentru infracțiuni reprezintă atribuția exclusivă a legiuitorului, atribuție pe care acesta trebuie să și-o exercite însă în cadrul principiilor fundamentale ale dreptului penal, așa cum acestea derivă din dispozițiile Constituției. Astfel, pornind de la prevederile art.53 alin.(2) din Legea fundamentală, în această materie prezintă relevanță principiul individualizării, potrivit căruia „sancțiunile penale trebuie să fie astfel stabilite încât să reflecte pericolozitatea faptei și făptuitorului și să asigure realizarea scopurilor acestor sancțiuni”¹.

În aceste condiții, soluția legislativă propusă prin proiect - prevederea, ca pedeapsă principală, exclusiv a detențiunii pe viață - nu ar putea fi acceptată prin raportare la principiul fundamental al individualizării. În dezvoltarea acestui principiu, în doctrină s-a subliniat că legiuitorul „nu trebuie să îi ia judecătorului dreptul de a

¹ Florin Stretanu, *Tratat de drept penal, Partea generală, Volumul I*, Ed.C.H.Beck, București, 2008, p.87-88.

proceda la individualizarea judiciară, prin stabilirea unor pedepse absolut determinate sau prin prevederea unor pedepse care, datorită aplicării lor automate scapă oricărui control judiciar”².

Soluția legislativă propusă este contrară și principiului adaptabilității sancțiunilor de drept penal, potrivit căruia sancțiunile trebuie să fie adaptabile, adică să poată fi proporționate în raport cu fapta și cu persoana făptuitorului. Sancțiunea de drept penal trebuie deci să fie divizibilă, adică să fie adaptabilă cantitativ și elastică, adică adaptabilă calitativ³.

Astfel fiind, stabilirea unei pedepse unice în cazul faptelor de mare corupție, lipsind judecătorul de posibilitatea individualizării pedepsei, lipsește și sancțiunea aplicabilă de aptitudinea de a produce „asupra celui căruia i se aplică, acea influență transformatoare care să excludă săvârșirea de noi infracțiuni”⁴.

Pe de altă parte, tot din punct de vedere al principiului individualizării, în componenta sa referitoare la necesitatea prevederii unor pedepse proporționale cu gravitatea faptelor, precizăm că, în prezent, pedeapsa detențiunii pe viață este prevăzută **numai** în cazul variantei agravante constând în **săvârșirea în timp de război** a uneia dintre infracțiunile contra păcii și omenirii, respectiv infracțiunea de **genocid** - art.438 alin.(2) din Codul penal.

Prin urmare, este necesară reanalizarea, sub aceste aspecte, și reformularea normei propuse pentru **art.257 alin.(5)**, în sensul prevederii pedepsei închisorii, alternativ cu pedeapsa detențiunii pe viață. În plus, având în vedere că atât omorul, cât și omorul calificat sunt pedepsite și cu interzicerea exercitării unor drepturi, apreciem că textul propus ar trebui completat în mod corespunzător.

PRESEDINTE

dr. Dragoș

București

Nr. 604/14.07.2019

² Florin Stretanu, *op.cit.*, p.90.

³ C. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, ed. All, București, 1997, p.282.

⁴ *idem.*

Lege privind Codul penal

(v. Decizia Î.C.C.J. nr. 2/2014 - M. Of. nr. 319/30 apr. 2014 (art. 5); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2014 - M. Of. nr. 349/13 mai 2014 (art. 6, 39); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014 (art. 129 alin. (2) lit. b)); Decizia Î.C.C.J. nr. 5/2014 - M. Of. nr. 470/26 iun. 2014 (art. 9); Decizia Î.C.C.J. nr. 6/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 7/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 8/2014 - M. Of. nr. 473/27 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 525/15 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 546/23 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2014 - M. Of. nr. 766/22 oct. 2014 (art. 175 alin. (2) teza întâi); Decizia Î.C.C.J. nr. 21/2014 - M. Of. nr. 829/13 nov. 2014 (art. 5 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 26/2014 - M. Of. nr. 24/13 ian. 2015 (art. 175 alin. (1) lit. c) și alin. (2); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2015 - M. Of. nr. 105/10 feb. 2015 (art. 308); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2015 - M. Of. nr. 244/9 apr. 2015 (art. 196 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 3/2015 - M. Of. nr. 380/2 iun. 2015; Decizia Î.C.C.J. nr. 10/2015 - M. Of. nr. 389/4 iun. 2015 (art. 367 alin. (1) și (6)); Decizia Î.C.C.J. nr. 12/2015 - M. Of. nr. 409/10 iun. 2015 (art. 6 alin. (1), art. 183, art. 309); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 410/10 iun. 2015 (art. 96 alin. (5) raportat la art. 44 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2015 - M. Of. nr. 573/30 iul. 2015 (art. 327 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2016 - M. Of. nr. 457/21 iun. 2016 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 11/2016 - M. Of. nr. 468/22 iun. 2016 (art. 6))

- 1 promulgată prin **D. nr. 1211/2009** **M. Of. nr. 510/24 iul. 2009**
 Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal
- 2 modificări prin **L. nr. 27/2012** **M. Of. nr. 180/20 mar. 2012** *modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2);
 introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161*
- Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*
- 3 completat prin **L. nr. 63/2012** **M. Of. nr. 258/19 apr. 2012** *introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1*
- Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*
- 4 modificări prin **L. nr. 187/2012** **M. Of. nr. 757/12 nov. 2012** *la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430;
 introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1);
 abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)*
- (v. Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014)*
- 5 admisă excepție de neconst. prin **D.C.C. nr. 265/2014** **M. Of. nr. 372/20 mai 2014** *dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.*
- Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal*

604.

- 6 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 508/2014 M. Of. nr. 843/19 nov. 2014 *prevederile art. 159 alin. (3) sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înaintea datei intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit*
- 7 modificări prin L. nr. 159/2014 M. Of. nr. 887/5 dec. 2014 *abrogă art. 276*
Lege pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal
- 8 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 732/2014 M. Of. nr. 69/27 ian. 2015 *constată că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) este neconstituțională*
- 9 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 11/2015 M. Of. nr. 102/9 feb. 2015 *dispozițiile art. 112_1 alin. (2) lit. a) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012*
- 10 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 603/2015 M. Of. nr. 845/13 nov. 2015 *sintagma "raporturi comerciale" din art. 301 alin. (1)*
- 11 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 603/2015 M. Of. nr. 845/13 nov. 2015 *sintagma "ori în cadrul oricărei persoane juridice" din art. 308 alin. (1) cu raportare la art. 301*
- 12 modificări prin O.U.G. nr. 18/2016 M. Of. nr. 389/23 mai 2016 *modifică art. 154 alin. (4), art. 211 alin. (2), art. 217, art. 218 alin. (3) lit. c), art. 219 alin. (2) lit. c), art. 220 alin. (3) și (4), art. 356, art. 374 alin. (1) și alin.(4);*
introduce art. 216_1, alin. (6) la art. 220, lit. d) la art. 221 alin. (2), alin. (6) la art. 221, cap. VI cu art. 256_1, alin. (3) la art. 315, alin. (6) la art. 345, alin. (1_1) și (1_2) la art. 374, alin. (3_1) la art. 374, alin.(4_1) la art. 374
- 13 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 405/2016 M. Of. nr. 517/8 iul. 2016 *dispozițiile art. 297 alin. (1) sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”*

14	completat prin	L. nr. 151/2016 Lege privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	M. Of. nr. 545/20 iul. 2016	<i>introduce lit. h) la art. 287 alin. (1), alin. (3) la art. 287</i>
15	modificări prin	O.U.G. nr. 13/2017 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Cod de procedură penală respinsă prin L. nr. 8/2017	M. Of. nr. 92/1 feb. 2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	<i>modifică art. 269 alin. (3), art. 297, art. 301 alin. (1), art. 308 alin. (1), art. 336 alin. (1); introduce alin. (4) la art. 269, art. 336_1; abrogă art. 298</i>
16	modificări prin	O.U.G. nr. 14/2017 Ordonanță de urgență privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală aprobată cu modificări prin L. nr. 9/2017	M. Of. nr. 101/5 feb. 2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	<i>abrogă O.U.G. nr. 13/2017</i>
17	modificări prin	L. nr. 8/2017 Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	<i>respinge O.U.G. nr. 13/2017</i>
18	modificări prin	L. nr. 9/2017 Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	<i>aprobă O.U.G. nr. 14/2017</i>
19	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 224/2017 Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	M. Of. nr. 427/9 iun. 2017	<i>art. 335 alin. (1) care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere</i>
20	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 368/2017 Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal	M. Of. nr. 566/17 iul. 2017	<i>sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din art. 35 alin. (1)</i>
21	modificări prin	L. nr. 193/2017 Lege pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 598/25 iul. 2017	<i>modifică art. 301 și art. 308 alin. (1)</i>
22	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 518/2017 Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 298 din Codul penal	M. Of. nr. 765/26 sep. 2017	<i>art. 298, în sensul că prin sintagma „indeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul acestora se înțelege „indeplinirea prin încălcarea legii”</i>

- 23 modificări prin L. nr. 49/2018 M. Of. nr. 194/2 mar. 2018
 Lege privind precursorii de explozivi, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
*modifică art. 75 alin.(1) lit. d) (expresia „materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”), art. 112_1 alin. (1) lit. i) (expresia „și al materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”) și art. 347;
 introduce art. 346_1*
- 24 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 297/2018 M. Of. nr. 518/25 iun. 2018
 Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal
soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională
- 25 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 601/2018 M. Of. nr. 1057/13 dec. 2018
 Decizia nr. 601 din 27 septembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b) din Codul penal
sintagma “cel puțin” din cuprinsul dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b)
- 26 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 651/2018 M. Of. nr. 1083/20 dec. 2018
 Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 4 din Codul penal
soluția legislativă cuprinsă în art. 4, care nu asimilează efectete unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare